

mečku lze pozorovat kachny, volavky, kormorány, vodní slípky a další vzácné ptáky krmící se v mělkém příbřežním pásnu rybníka. Milovníci přírody a rybáři si užívají také v parku kolem lednického zámku. Rafinovanost projektantů vyniká při pohledu na mapu a ještě lépe na leteckých snímcích – mnohá místa jsou po souši přístupná jen velkými oklikami nebo vůbec ne. V posledních letech se ovšem na Dyji a některých úsecích jejích ramen etablovala lodní doprava, která umožňuje ponořit se do samého srdce lužního lesa.

Lednicko-valtický areál sousedí svou západní hranicí s Chráněnou krajinnou oblastí Pálava. Přírodě je lidské správní rozdělení lhostejné stejně jako turistům, kteří se od čas-

FOTO: ROMANA PARLÁSKOVÁ

Areál je zajímavou inspirací i pro botaniky

ného jara do podzimu toulají hustou sítí značených cest napříč atraktivní krajinou plnou vzácných a chráněných druhů rostlin i živočichů. Střední a starší generace si výletů zvláště užívá, neboť si pamatuje dobu komunistické vlády před rokem 1989, kdy byla část území podél rakouské hranice nepřístupná, část přístupná omezeně. Pohraničníci se psy a s ostře nabitými pistolemi pravidelně kontrolovali trampy na nádražích a ve vlaku Břeclav – Mikulov i v autobusech na příhraničních linkách.

Bedny a sudy z Ameriky

Na severní straně lednického zámku vznikla v polovině

17. století zahrada složená ze šesti velkých čtverců s bohatou ornamentální výzdobou, terasami, kašnami a fontánami. Nejstarší známá oranžerie byla v Lednici vybudována již v roce 1642. Měla tvar amfiteátru, v němž byly v přenosných nádobách vysazeny citrusy, fíkovníky, olivovníky a další teplomilné rostliny. Ve východní části parku byl vytvořen už v 17. století krajinný útvar zvaný Hvězda, osm alejí několik kilometrů dlouhých, zakončených stavbami. Koncem 18. století byl anglický park rozšířen i na pravý břeh Dyje.

V několika málo letech na přelomu 18. a 19. století se ve snaze vypořádat se s trvalým nedostatkem dřeva prudce prosadily introdukované, tj. dovezené druhy. Expedice vypravená do Severní Ameriky poslala do Lednice 130 beden a sudů se semeny a rostlinami, z nichž se ve školkách pěstovaly statisíce sazenic. Když byla postupně pokryta vlastní potřeba panství, byly prodávány do okolních panství a botanických zahrad Evropy. Skladba rostlin v parku však byla změněna natolik důkladně, že se vytratila přirozená kostra stability tvořená domácími druhy lužního lesa. To se podařilo napravit až v další fázi parkových úprav promyšlenou kombinací exotů a domácích dřevin.

Dyje ustoupila parkům

Kníže Jan Josef I., který ovládal panství od roku 1805, a jeho hospodářský rada Bernhard Petri byli oba citeli anglického krajinářství. Petri zvýšil v letech 1805 – 1808 terén parku nad úroveň záplav Dyje. Na rozloze 30 ha vyhloubil rybník a ze získané zeminy vymodeloval 16 ostrovů, spojených s břehy a mezi sebou mosty. Park obkroužily hráze a Dyje, tekoucí středem parku, byla přeložena do nového koryta za minaret. Anglické parky se šířily kolem soustavy Hlohoveckého, Prostředního a Mlýnského rybníka, nové cesty na jejich březích byly lemovány alejemi i širšími porosty. →

FOTO: HN – JAN ŠILPOCH

Skleník v lednickém parku je vybudován podle vzoru londýnské zimní zahrady

HISTORIE

Valtické drama při zrodu ČSR

Lednicko-valtický areál považujeme za přirozenou součást jiho-moravského Břeclavska – historicky vzato je to však trochu jinak. Zemská hranice mezi Moravou a Dolními Rakouskem pozbyla, pravda, poněkud významu již na konci 14. století, kdy se v rukou Lichtensteinů spojila panství mikulovské, lednické a valtické. Pozdější ztráta Mikulova na tom mnoho neměnila. Stejně tak se ale neměnila skutečnost, že Valtice s okolím byly organické

kou součástí Dolního Rakouska, a to již od roku 1041, kdy se po prohře knížete Břetislava v bitvě s císařem Jindřichem III. posunula hranice českého státu z původní polohy na severním břehu Dunaje až k Dyji. K Rakousku připadly Valtice s okolím – Úvaly, Hlohovcem, Poštornou a Charvátskou Novou Vsí. K Moravě bylo Valticko připojeno znovu až po vyhlášení první Československé republiky, rozhodně ne hladce a přes protesty místních obyvatel.

Dobová rytina lednického zámku

FOTO: ROMANA PARLÁSKOVÁ

Apollónův chrám na vrcholu písečné duny nad Mlýnským rybníkem